

sága ellentétben áll az ozaena relatív ritkaságával. Ez a probléma még további kutatást igényel.

Az általános orvosnak és az ozaenával gyakorlatilag foglalkozó szakmáktól eltérő képesítésű szakorvosnak a könyv annyiban nyújt segítséget, hogy felhívja a figyelmet a vashiányos állapot jelentőségére számos betegség szempontjából. Nem egy olyan betegségre történik utalás, ahol a vashiány gyógyítása egyúttal számos tünetet is megszüntet, amelyekkel szemben eddig jószerivel csak a tüneti kezelés lehetősége kínálkozott.

Mint minden új elméletnek, ennek is a gyakorlat fogja végső helyét kijelölni az ozaena terapiájában. Nyilvánvalóan szükséges az eddigi beteganyag további megfigyelése és a félszázat alig meghaladó esetek számának tekintélyes mértékű gyarapítása is ahhoz, hogy a szerző állítását még meggyőzőbben igazolhassa. Az szintén valószínű, hogy szűkebb szakmai körök nem minden ellenvetés nélkül térnek át az ozaena új elméletéből eredő vastherapiára a megszokott eljárásaik feladásának árán. A szerző által közölt gyógyulási arány azonban talán még a makacs ellenszegülőket is gondolkodásra bírja, ez pedig a könyv sikerét jelezhetné, amit a szerzőnek őszintén kívánunk.

Kiemelkedőnek tartjuk a könyv kiállítását, ami az Akadémiai Nyomda és Kiadó gondosságát dicséri. Kívánatos volna, hogy a színes ábrák gyakran helytelen színtónusát eredményező eredeti felvételeket kifogástalanabb minőségben lehessen hazánkban is elkészíttetni.

A monográfiát tartalmi és formai kvalitásai egyaránt alkalmassá teszik arra, hogy a külföldi olvasó kezében is helytálljon a magyar tudományos irodalom egyik képviselőjeként.

Sántha András dr. orvosalezredes

Литературный обзор: Бернат И.: Озена как форма проявления дефицита железа (Академическое Издательство, Будапешт — 1965, 116. стр.)

Buchbesprechung. I. Bernát: Ozaena as a manifestation of iron deficiency. (Ozaena als Erscheinungsform eines Eisenmangels.)

N. N. Krilova: Hadkötelesek fizikai fejlettségének értékelése (A Lenin-renddel kitüntetett Kirov Katonaorvosi Akadémia)

(A szovjet hadsereg és a hadiflotta személyi állományának élelmezési kérdéseivel foglalkozó első tudományos konferencia anyagából. Leningrád 1963. 282—286 oldal.)

A hadkötelesek fizikai fejlettsége nagymértékben meghatározza hadrafoghatóságukat és a környezet kedvezőtlen tényezőivel szembeni ellenállóképességüket. A fizikai fejlettség a táplálkozástól függ és ilymódon az élelmezési helyzet alapvető jelzője. A fizikai fejlettséget három tényezővel lehet jellemezni: testmagasság, testsúly, mellkas-körfogat. Részletekbe menő adatokat szolgáltat az izomzat és zsírszövet állapotának, a tüdő funkciójának vizsgálata. A szerző 1957 és 1951 között összesen 3500 hadkötelesnél, akik különböző fegyvernemekhez tartoztak, végzett antropometriás vizsgálatokat. A megfigyelték 47%-ánál találtak normális testsúlyt, 50%-ban magasabbat és

csak 3%-ban alacsonyabbat. Az egyidejűleg elvégzett bőrredő vastagságmérés 68%-ban mutatott normális eredményt, 2%-ban annál magasabbat és 30%-ban alacsonyabbat. A vizelet kreatinin tartalma 78%-ban volt normális, 6%-ban magasabb és 18%-ban alacsonyabb. Az eredmények arról tanúskodnak, hogy a vizsgált személyek kb. egyharmadánál az izomrendszer fejlettsége nem kielégítő.

Az eredményeket statisztikailag, számtani középárányos és közepes négyzetes eltérés figyelembevételével értékelték. Ezek szerint a megfigyelték 68%-a volt normális testsúlyú, 15%-a magasabb és 17%-a alacsonyabb. Testsúlyt és testmagasságot együttesen értékelve 71%-ban találtak normális, 13%-ban magasabb és 16%-ban alacsonyabb értékeket.

A sorkötelesek és egyetemi hallgatók fizikai állapotának jellemzői az 1920-as évektől kezdődően rohamosan javultak. Ez a lakosság szociális helyzetének, élelmezési és lakásviszonyainak fejlődésével hozható összefüggésbe. A konkrét adatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

A moszkvai terület egyetemi hallgatói és sorkötelesei fizikai fejlettségének jellemzői

A megfigyelés éve	Magasság cm-ben	Testsúly kg-ban	Mellkaskörfogat cm-ben
Sorkötelesek			
1889	152,7	44,5	76,0
1923	152,5	44,2	74,3
1934	156,6	47,4	77,5
1937	157,5	48,6	78,2
1940	158,9	49,9	79,3
Egyetemi hallgatók			
1932	166,7	61,0	86,7
1957	171,7	69,4	96,1

Mivel a lakosság életkörülményeinek további javulásával együtt a fizikai fejlettség jellemzői is változnak, a szerző szükségesnek tartja, hogy az erre vonatkozó normákat 3—5 évenként, a végzett vizsgálatok alapján, módosítsák.

Bíró György dr. orvosőrnagy

И. Н. Крылова: Оценка физического развития призывников (реферат).

Referat. N. N. Krilova: Die Wertung physikalischer Entwicklung von Stellungspflichtigen

A HONVÉDKÖRHÁZAK XXVIII. TUDÁMONYOS ÜLÉSE

1965. február 5.

Rónai Tibor dr. o. alez. — Simonyi János dr.:

Idült subduralis haematomák

Az intracranialis vérzések között jelentős helyet foglalnak el a subduralis vérzések. Az acut subduralis haematomák aetiológiája és pathogenesise világos: traumás eredetűek. Problematikusabb azonban az idült subduralis haematomák eredete és kialakulása.